

Qorti tal-Appell
(Kompetenza Inferjuri)
Imhalled Anthony Ellul

Appell numru: 8/19 AE

Saviour Schembri (appellat)

vs

SMS Mondial Ltd (appellanti)

16 ta' Dicembru, 2019.

1. **Din hija talba għall-ħlas ta' €500 bħala kumpens għan-nuqqasijiet li allegatament ġarrab l-attur meta xtara vjaġġ għall-Black Forest u Rhine Falls, mingħand is-soċjeta` konvenuta.**
2. Fil-21 ta' Jannar 2019 l-attur Saviour Schembri ipprezenta talba quddiem it-Tribunal għal Talbiet tal-Konsumaturi għall-kundanna tal-konvenuta għas-somma ta' €500 kumpens li jippretendi minħabba nuqqasijiet waqt tour fil-*"Black Forest & The Rhine Falls"* li sar bejn it-28 ta' Awwissu u l-4 ta' Settembru 2018. L-ilmenti prinċipjali tiegħu kienu fis-sens li hu u martu spiċċaw biex ma żarux il-postijiet/m'għamlux l-attivitajiet kollha indikati fuq il-*brochure* u li kien hemm nuqqas ta' spjegazzjoni fir-rigward ta' dawk il-postijiet li żaru.
3. Fis-7 Ta' Frar 2019 is-soċjeta` SMS Mondial Ltd¹ wieġbet li ma kinitx qegħda taqbel mat-talba tiegħu għas-segwent i raġunijiet:-
 - (i) Preliminarjament minħabba li t-Tribunal mhux kompetenti sabiex jisma' l-każ stante li hemm qbil bejn il-partijiet li l-Qorti Maltija għandha l-kompetenza esklussiva;
 - (ii) Il-kumpannija ddiskutiet fit-tul l-ilmenti tal-attur mat-*tour leader*, fejn

¹ Alfred Cappello mill-"Orange Travel Group".

irrizulta li xi tibdiliet "minimi" li saru waqt it-tour kienu kaġun ta' loġistiċi inkluż temp ħażin, u li skont it-tour leader saru għas-saħħa u għas-sigurtà tal-istess klijenti li kienu fuq it-tour;

- (iii) Bħala sinjal ta' rieda tajba l-kumpannija offriet skont ta' €100 fuq xiri ta' tour li jsir sat-30 ta' Settembru 2019;
 - (iv) Ġie żgurat li t-tour leader dejjem tat xi spjegazzjoni tal-postijiet li jkunu ser iżuru, iżda t-tour leader ma kinitx gwida tal-post u għalhekk ma setgħetx tidhol fid-dettall. Dan dejjem skont ma kien hemm imniżżel fil-brochure.
4. Fil-11 ta' Lulju 2019 it-Tribunal għal Talbiet tal-Konsumaturi laqa' t-talba tal-attur *in parte* u ordna lis-soċjeta` konvenuta SMS Mondial Ltd tħallas l-ammont ta' **€150** għal kull persuna li intavolat il-kawża, bl-ispejjeż kontriha.
5. Is-soċjeta` konvenuta ma qablitx mad-deċiżjoni u fit-30 ta' Lulju 2019 ipprezentat appell quddiem din il-qorti u talbet għar-revoka tad-deċiżjoni u li l-tiċħad it-talba tal-attur.
6. L-aggravji tas-soċjeta` konvenuta huma s-segwenenti:
- (i) **L-ewwel aggravju:** *It-Tribunal għamel applikazzjoni ħażina tal-liġi meta ċaħad l-ewwel eċċezzjoni tal-inkompetenza.*

Is-soċjeta` konvenuta ssostni li kien żbaljat it-Tribunal meta qal li ma ngabitx prova fir-rigward ta' din l-eċċezzjoni preliminari. Taċċenna għall-fatt li hija kienet ipprezentat kopja tal-*booking form* u tat-termini u l-kundizzjonijiet relattivi. Tenfasizza li l-firmatarju li jkun qed jibbukkja l-vjaġġ ikun qed jaqbel mat-termini u l-kundizzjonijiet, fosthom li f' każ ta' tilwima huma l-qrati ordinarji Maltin li jkollhom il-ġurisdizzjoni u kompetenza esklussiva.
 - (ii) **It-tieni aggravju:** *It-Tribunal għamel enunċjazzjoni żbaljata tad-dritt u applika inkorrettament il-liġi meta ċaħad l-eċċezzjonijiet l-oħra kollha, u ffissa kumpens arbitrio boni viri*

Fil-mertu ssostni li t-Tribunal m'għamilx apprezzament tajjeb tal-provi u li in oltre applika ħażin il-prinċipji ta' dritt applikabbli għall-każ. Tilmenta li l-kumpens li ordnalha tħallas mhux ġustifikat fil-fatt jew fid-dritt; u li

fir-rigward tal-kumment tat-Tribunal dwar it-*tour leader* fejn qal li "*għamlet xi effort*" tilmenta li din hija dikjarazzjoni fallaci għall-aħħar u kontradett mill-fatti tant li l-istess *tour leader* esebiet kopja tal-informazzjoni li kienet qed tagħti fuq il-kowċ.

7. Fl-20 ta' Awwissu 2019 l-attur wieġeb għalfejn l-appell għandu jkun miċhud.

Konsiderazzjonijiet.

• In-nullita` o meno tal-appell

8. L-attur fl-ewwel lok issollewa n-nullita tar-rikors tal-appell in kwantu gie pprezentat "*Fil-Qorti Ċivili (Sede Inferjuri)*". Is-soċjeta` konvenuta appellanti fit-28 ta' Awwissu 2019 ipprezentat rikors fejn spjegat li l-intestatura żbaljata tal-qorti kienet minħabba *lapsus calami* u għalhekk talbet li ssir korrezzjoni *ai termini* tal-Artikolu 175 et seq tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta fis-sens li l-intestatura tal-qorti tigi taqra "*Fil-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri)*". Din it-talba għall-korrezzjoni intlaqgħet minn din il-qorti fid-9 ta' Settembru 2019 u għalhekk dik l-eċċezzjoni giet eżawrita bl-imsemmi digriet.

• L-appellabilita` o meno tad-deċiżjoni tat-Tribunal.

9. L-attur appellat fit-tieni lok ifakkar li l-Artikolu 22 tal-Kap 378 fis-sub-inċiżi (2) u (3) jagħmilha ċara illi appell minn deċiżjoni tat-Tribunal jista' jsir fis-segwenti każijiet biss:

"(2) (a) fuq kull ħaġa li jkollha x' taqsam mal-*gurdizzjoni tat-Tribunal*; jew

(b) fuq kull kwistjoni ta' *preskrizzjoni*; jew

(c) meta t-Tribunal ikun mar kontra l-*prinċipji ta' ġustizzja naturali* u dik l-*azzjoni tkun ippreġudikat il-jeddijiet ta' min jappella.*

- (3) *Ikun hemm ukoll dritt ta' appell fil-każijiet kollha fejn l-ammont fil-kwistjoni, kalkolat skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 20(1), jaqbeż l-elf u mitejn euro."*

10. Jaċċenna għall-fatt li fil-każ in eżami l-ammont in kwistjoni ma jeċċedix l-€1,200, u la hemm kwistjonijiet dwar preskrizzjoni u lanqas dwar prinċipji ta' ġustizzja naturali, u għalhekk jifdal biss il-kwistjoni dwar il-kompetenza.
11. Dan huwa korrett. Ladarba il-konvenuta kienet kundannata tħallas mija u ħamsin ewro (€150), m'hemmx jedd ta' appell dwar punt ta' fatt. Peress li t-tieni aggravju hu biss kritika għall-apprezzament tal-provi li sar mit-Tribunal, din il-qorti m'għandhiex l-awtorita' li tistħarreg mill-ġdid il-meritu tal-kawża u tasal għall-konkluzjoni tagħha dwar jekk l-ilment kienx ġustifikat jew le. Inoltre, ir-raġunament tal-konvenuta hu bażat biss fuq ix-xhud Lilian Spiteri li kienet it-*tour leader* tal-vjaġġ. Pero' hemm iktar xhieda li taw stampa ferm differenti u taw dettalji dwar in-nuqqasijiet li kien hemm matul it-*tour*. Dan appartni li l-*brochure* stess isemmi li l-vjaġġi fl-Awstrija, l-Italja, l-Ġermanja u l-Ewropa tal-Lvant huma "***guided tour programmes***". Il-konvenuta ssostni li Spiteri m'hijiex gwida iżda tour leader. Pero' l-kliem fil-bidu tal-*brochure* jagħtu lill-vjaġġatur x'jifhem li fil-vjaġġ ser ikun hemm gwida. Inoltre', l-fatt waħdu li l-konvenuta offriet *voucher* ta' €100 li kellhom jintużaw għand il-konvenuta, hu fih innifsu indikazzjoni li l-ilment tal-attur ma kienx fieragħ.

• **Il-kompetenza tat-Tribunal sabiex jisma' u jiddeċiedi l-kawża.**

12. L-ewwel aggravju jitratta l-ewwel eċċezzjoni preliminari dwar l-inkompetenza tat-Tribunal.
13. Fl-atti ġie eżebit estratt mit-termini u l-kundizzjonijiet relattivi għat-*tour* in kwistjoni. Il-klawżola "*Jurisdiction and Choice of Law*" tipprovdi:

"The relationship between OTG (Orange Travel Group) and the passenger shall be governed exclusively by Maltese Law and the Courts of Malta shall enjoy exclusive jurisdiction in relation thereto."

14. Fir-risposta tal-appell l-attur argumenta li l-klawżola ma tiswa xejn għaliex hi illegali. Jagħmel riferenza għall-Artikolu 24 tal-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur (Kap 378) li jipprovdi hekk (enfasi ta' din il-qorti):

"24(1) Id-dispożizzjonijiet ta' din it-Taqsima jgħoddu għal talbiet li joħorgu minn xi bejgħ magħmul jew servizz mogħti wara d-dhul fis-seħħ ta' dan l-artikolu, u tkun kundizzjoni ta' kull bejgħ jew servizz mogħti wara d-dhul fis-seħħ ta' dan l-artikolu li d-dispożizzjonijiet ta' di it-Taqsima għadhom ikunu jgħoddu għal kull talba li toħroġ minnhom:

Izda konsumatur u kummerċjant ikunu jistgħu jaqblu li din it-Taqsima tkun tgħodd ukoll għall-bejgħ li jkun sar, jew servizz li jkun gie provdut, qabel id-dhul fis-seħħ ta' dan l-artikolu.

(2) Il-partijiet fi transazzjoni li għalihom jirreferi s-subartikolu (1) ma jistgħux jiċċdu jew inaqqsu xi wieħed mill-jeddijiet mogħtija lil konsumatur taħt din it-Taqsima.

15. Jargumenta li l-legislatur ried illi l-aċċess ta' konsumatur għat-Tribunal speċjali huwa dritt inderogabbli u li l-ebda kummerċjant ma jista' jisforza konsumatur illi jabbanduna dak il-jedd. Isostni li skont l-Artikolu 24(2) kull klawżola ta' dik ix-xorta (bħal ma hija din in kwistjoni) hija illegali u ineffikaċi u għandha tiġi imwarrba daqs li kieku qatt ma kienet tiffirma parti mill-ftehim bejn il-partijiet.
16. Kompla li l-konsumatur, bħala l-parti l-iżjed dgħajfa f'negozju ma' kummerċjant, m'għandux jiġi sfurzat biex iċċedi l-aċċess tiegħu għal Tribunal anqas informali u aktar aċċessibbli. Jikkummenta li l-inklużjoni f' kuntratt "*standard form*" bħal ma hu dan odjern, ta' klawsola bħal din xejn ma tpoġġi lis-soċjeta` konvenuta f'dawl tajjeb.
17. Jagħmel ukoll aċċenn għall-**Artikolu 44 tal-istess Kap 378** li jirrigwarda "*klawsoli mhux ġusti f'kuntratt*", senjatement is-subinċizi 2(c), 2(m) u 2(cc):

"44(1) Ma jistgħux jintużaw f'kuntratti li jsiru mal-konsumatur espressjonijiet mhux ġusti jew espressjonijiet jew kombinazzjoni ta' espressjonijiet li jkunu mhux ġusti f' illi jkollhom bħala skop jew effett xi wieħed mill-iskopijiet u effetti msemmija fis-subartikolu (2), u **kull espressjoni pprojbita kif hawn aktar qabel imsemmi li tiddaħħal f' xi kuntratt li jsir mal-konsumatur għandha titqies bħallikieku qatt ma tkun hekk iddaħħlet.**

(2) L-espressjonijiet imsemmija fis-subartikolu (1) **jinkludu**² espressjonijiet li jkollhom l-iskop jew l-effett li –

...

² L-Artikolu 44(3) jippreċiża li l-elenku ta' espressjonijiet stipulati fl-Artikolu 44(2) mhix lista eżawrijenti.

(c) jeskludu jew jillimitaw id-drittijiet legali ta' konsumatur kontra l-kummerċjant fil-każ ta' nuqqas totali jew parzjali ta' twettiq jew ta' twettiq inadegwat mill-kummerċjant ta' xi waħda mill-obbligazzjonijiet kontrattwali tiegħu;

...

(m) ikunu irrevokabilment jorbtu lill-konsumatur b'pattijiet li ma kellu ebda opportunita` reali li jifhem sew qabel ma jagħmel il-kuntratt;

...

(cc) jeskludu jew ifixklu d-dritt li għandu l-konsumatur li jieħu azzjoni legali jew li jeżerċita xi rimedju legali ieħor, b'mod partikolari billi jeħtieġu lill-konsumatur li jieħu xi kwistjoni għal arbitraġġ li ma jkunx jaqa' taħt xi dispożizzjoni tal-liġi, biex b'hekk jirrestringu l-evidenza li jkollu f' idejeh jew jimponu fuqu l-oneru tal-prova li, skont il-liġi li tkun tapplika, għandu jinkombi fuq il-parti l-oħra fil-kuntratt."

18. Din il-qorti fl-ewwel lok tosserva li s-soċjeta` SMS Mondial Ltd ma tissemmiex fit-termini u l-kundizzjonijiet li fuqhom hija bbażata l-eċċezzjoni tal-kompetenza, iżda tissemma biss Orange Travel Group. Ma ngħatat l-ebda spjegazzjoni min hi Orange Travel Group.

19. Fi kwalunkwe każ din il-qorti taqbel mal-attur li l-klawżola ta' ġurisdizzjoni fit-termini u l-kondizzjonijiet (li effettivament huma *standard form contract*) hija waħda li ċċaħħad lill-attur appellat minn jedd mogħti lilu taħt il-Kap 378, senjatament l-**Artikolu 20:**

"20(1) Tribunal ikollu ġurisdizzjoni li jisma' u jaqta' talbiet magħmula minn konsumaturi kontra kummerċjanti meta l-valur tat-talba, minbarra l-imgħax u l-ispejjeż, ma jkunx aktar minn tliet elef u ħames mitt euro (€3,500) u meta t-talba jkollha x' taqsam ma', toħroġ minn jew tkun dwar, sew direttament sew indirettament –

(a) ix-xiri jew kiri minn konsumatur ta' oġġetti mingħand kummerċjant;

(b) l-għoti ta' servizzi minn kummerċjant lil konsumatur.

*(2) Il-ġurisdizzjoni ta' tribunal ma għandhiex tkun waħda esklussiva, u **l-għażla tkun f'idejn il-konsumatur dwar jekk għandux iġib azzjoni kontra kummerċjant quddiem tribunal jew quddiem il-qradi ordinarji.....**"*

20. Disposizzjoni li qegħda fl-istess Taqsima tal-Artikolu 24.

21. Kif wieħed jista' jara, l-**Artikolu 20** jagħmilha ċara li l-għażla dwar jekk konsumatur jagħmilx kawża kontra l-kummerċjant quddiem tribunal jew il-qradi hi esklussivament tiegħu. Għalhekk l-għażla ma tistax tiġi imposta fuq il-konsumatur.

22. Wieheġ jista' jargumenta li l-konsumatur għażel liberament minn qabel inqalgħet il-kwistjoni, li jressaq kull azzjoni kontra n-negozjant quddiem il-qorti. Madankollu, subinċiż (2) jagħti lil din il-qorti x'tifhem li l-konsumatur għandu l-jedd li jeżercita l-għażla fiż-żmien meta tinqala' l-kwistjoni. Hu f'dak il-mument li l-konsumatur jista' b'mod liberu jagħzel x'jaqbillu l-iktar jagħmel. Inoltre, dan mhuwiex każ fejn ġew negozjati l-kundizzjonijiet ta' kuntratt. Kien każ ta' *take it or leave it*, fejn ċertament il-konsumatur ma kienx liberu li jagħzel għaliex il-kundizzjoni ġiet imposta fuqu.
23. Il-qorti tkompli żżid li m'hemmx prova li l-kundizzjonijiet, fosthom il-*jurisdiction clause*, kienu ġew spjegati lill-attur qabel xtara it-*tour* mingħand il-konvenuta.

Għal dawn il-motivi tiċħad l-appell bl-ispejjeż kollha a karigu tas-soċjeta' konvenuta.

Anthony Ellul.